

OPONENTSKÝ POSUDEK KVALIFIKAČNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE:

Příloha k protokolu o státní magisterské zkoušce.

DIPLOMANT: **Vendula Guhová**

Obor: Audiovizuální studia

OPONENT DIPLOMOVÉ PRÁCE: doc. MgA. Lukáš Jiříčka, Ph.D.

Vendula Guhová napsala diplomovou kvalifikační práci s názvem Radiofonické skladby Pavla Novotného s podtitulem K otázkám autenticity. Pro každého, kdo slyšel rozhlasové kompozice Pavla Novotného, potažmo četl jeho básnické knihy, je jasné, že právě Novotného dílo představuje v současnosti vedle např. Jiřího Adámka asi nejsilnější podobu tzv. akustické literatury či částečně na textu postaveného hörspielu (tedy zvukově-dramatické kompozice, v níž jsou všechny elementy na stejné úrovni – zvuk, hudba, ruch, hlas atd.) v rozhlasovém prostředí. Zanícenost, pořouchlý humor, cit pro rafinovanou, jak říká sama autorka „multiperspektivní“, tedy bytostně nelineární a postdramatickou práci s textem, záznamem, projevem aktérů i kompozicí samotnou, to vše jsou fundamentální znaky práce a dlouholetého zájmu Novotného, onoho libereckého Cukrouše a Kocoura – osoby nejen extrémně vtipné, ale i zaumně bystré a překvapující svými inovacemi na poli kompozice samotné. Ale zároveň autora děl, které odkazují k estetice 60. let, dílům Gergarda Rühma, Franze Mona, Ferdinanda Kriweta, Ladislava Nováka či Václava Havla.

Jak Guhová trefně ukazuje, Novotného práce s formálními postupy a strategiemi, jak vytěžit lidský hlas – stavební kámen jeho radioartové tvorby, neustále morfuje. Novotný jako performer, ale i autor záznamů, demiurg a režisér i osoba odpovědná za montáž, mění své kompoziční cíle, rafinovaně se rozhoduje tu pro užití analogového či jindy digitálního média, odlišně pracuje s časovým rámcem, prostorovým aspektem samotných hörspielů.

Devízou diplomové práce je zde nejen přesnost popisu i analýzy skladeb jako Brambora, Vesmír, Lžička nebo Tramvestie, ale i samotné pojmové vymezení na počátku práce, které pro méně zasvěcené zpřítomňuje terminologii vlastní rozhlasovému prostředí a ještě přesněji – jeho experimentálnější části, té, které od 50. či 60. rezignuje na tradiční dramatickou výstavbu, sukcesivitu, nutnost ozřejmění charakteru či motivací postav / mluvčích / zpěváků / aktérů. Guhová zde cituje nejen dnes již ikonické práce Onga, Schöninga, ale Voegelinové, Rataje nebo

poučené texty samotného Novotného, který se od počátku práce pro rozhlas paralelně věnuje i teoretické a literární reflexi disciplín, jež by mohla sevřít taková vytyčení jako sound poetry, akustická literatura, zvuková performance, zvukově-dramatická skladba... Kromě analýzy přímo rozhlasových opusů se diplomantka dostává i k fenoménu poslechu jako aktivity, naslouchání jako kreativní činnosti a z ní pramenící nutnosti slyšené zaznamenat, za pomoci editace a mediální vstupů manipulovat či dotvářet, stříhat, prokládat, vršit a vrstvit, distribuovat do různých kanálů. A toto je ostatně podstava Novotného zájmu – jak zaslechnuté či vyprovokované a režírované komponovat, jakým principům masu záznamů čistě literárních transformovat do zvukové podoby (sbírka a skladba Zevnitř) anebo jakým typem operací rozbíhavý materiál sevřít, dát mu kostru i s přiznáním zjevné a produktivní heterogenity, disparátnosti, tření a tenzí. Trefně se jeví i srovnání literární složky popisovaného tvůrce s prací kupříkladu Koláře, Hrabala, Vyskočila, anebo i německých a rakouských tvůrců, na jejichž dílo Novotný vědomě navazuje a jehož odkaz cíleně rozvíjí.

Diplomová práce se vykazuje pečlivostí, smyslem pro transparentnost, přehledné a logické členění kapitol. Vytknout mu lze snad i to, v čem lze spatřovat jeho přednost – schopnost a větší úhrn popisu, který však může zastínit hlubší analytický vhled do samotných kompozic. Mírně pokulhává analýza děl z hlediska jejich hudebnosti a možných vztahů - zvukových kontextů, z nich se rodí, s nimiž sousedí nebo které neguje. Možná že i díky větší porci analýzy by byla patrnější ona snaha zachytit právě onen problematický aspekt autentičnosti v jakékoliv tvorbě, která je obvykle komponovaná anebo do značné míry režírovaná či její aktéři o jisté umělosti a „vynucené“ výpovědi ve smyslu uměleckého aktu vědí.

Další možná výtkla by mohla ještě směřovat ještě k tvrzení opřenému o citovanou literaturu, že od osmdesátých let polevil zájem o hörspiel (s. 26), což by mohla vyvrátit i řada zahraničních antologií či monografických publikací, které se tímto žánrem zevrubně sytí a který analyzují nejen z historické, ale i aktuální perspektivy. Tato výtkla rovnou tedy ústí v otázku, zda by sama autorka nenašla pro toto tvrzení protiargumenty a neukázala trajektorie, po nichž se tento typ radioartu či oblasti zvané ars acustica vydal od 80. let k současnosti. Jaké nové impulsy akustická literatura, hörspiel zpracovává, jak jej proměnil např. internet či nové technologie nebo inovace na poli programů, komponování, vývoje třeba filmu či divadla?

Návrh klasifikace A (bude doplněn v průběhu obhajoby):

Datum: 20.9.2020

.....

p o d p i s